

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

ОСВІТА У ХНМУ: ОЦІНЮВАННЯ ЗАВЕРШЕНОГО НАВЧАННЯ

(спеціалізація «Лабораторна діагностика»)

Автор:

к.соц.н. Марущенко О.А.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ І РЕСПОНДЕНТІВ

Соціологічне дослідження «Освіта у ХНМУ: оцінювання завершеного навчання (спеціалізація «Лабораторна діагностика») було проведено у жовтень 2018 року і включало наступні етапи:

- розробка соціологічного інструментарію;
- польовий етап;
- комп'ютерна обробка даних;
- соціологічний аналіз даних;
- підготовка підсумкового звіту.

Вибіркову сукупність склали випускники ОКР «Магістр» спеціалізації «Лабораторна діагностика» (спеціальність «Технологія медичної діагностика та лікування»), які проходили навчання у 2018 і 2019 роках. Загальна кількість опитаних склало 13 осіб.

У ході дослідження застосовувалася методика напівстандартизованого інтерв'ю: бланк інтерв'ю з складався з 34 запитань.

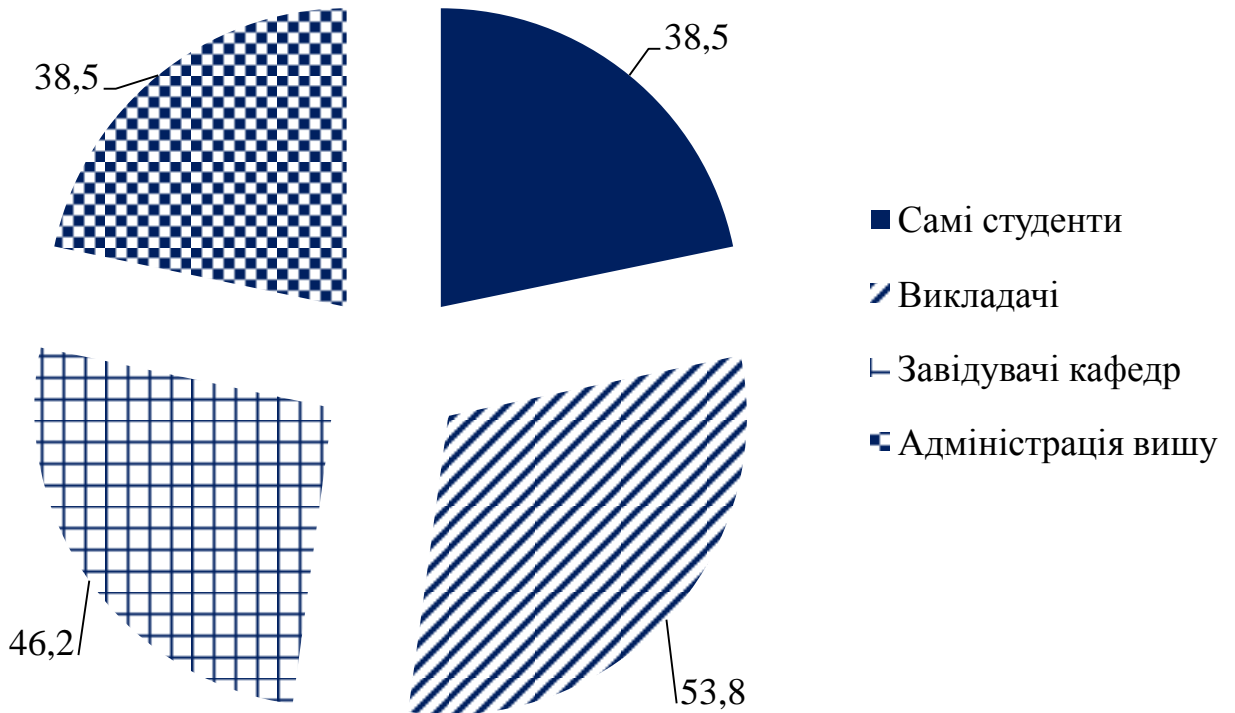
2. САМОСПРИЙНЯТТЯ ЯК СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Перший блок анкети був присвячений дослідженню тому, наскільки випускники сприймають себе як суб'єктів освітнього процесу.

Так, наприклад, респондентам було запропоновано оцінити те, хто в університеті є найбільш впливовим у забезпеченні якості освіти? Зведені дані представлені на рис. 1.

Як бачимо, найбільш впливовими вважають представників кафедральних колективів – викладацький склад (53, 8 %) і завідувачів кафедр (46,2 %). Наступною за впливовістю видається пара «самі студенти» і «адміністрація вишу» (по 38,5 % «підтримки»).

Рис. 1. Хто впливає на забезпечення якості освіти в ХНМУ? (%)

15,4 % опитаних зазначили, що вони були долучені до укладання та оновлення освітніх програм зі спеціальності, і, судячи з відповіддей на уточнююче запитання, пропозиції цих осіб були враховані. 46,2 % респондентів вважають, що залучати студентів до цього процесу потрібно. Серед тих, хто, на думку випускників, ще має бути долучений до процесу: галузеві фахівці (84,6 %), роботодавці (69,2 %), представники академічної спільноти (53,8 %).

3. СПРИЙНЯТТЯ ЗАГАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ НАВЧАННЯ

Деякі запитання анкети були присвячені тому, як респонденти сприймають загальні організаційні аспекти освітнього процесу.

Так, наприклад, близько третини опитаних (30,8 %) впевнено вважають, що для них були створені можливості для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій, також вони мали можливість вільно обирати ті дисципліни, які, згідно навчального плану, є курсами за вибором. Значно більша кількість випускників – 76,9 % опитаних – у тій чи іншій мірі відчують задоволеність від самої процедури вибору дисциплін і запропонованого переліку дисциплін.

Важливою для якісного освітнього процесу є поінформованість студентства про особливості навчання ще до його початку.

Наскільки наша респондентська група була наперед поінформована про цілі і завдання навчання, його зміст, методи і форми, що використовуватимуться в освітньому процесі, про критерії оцінювання і заплановані контрольні заходи, нарешті, про очікувані результати навчання?

Судячи з отриманих даних (див. рис. 2), наявний доволі високий ступінь поінформованості: найменший показник на рис. 2 – 61,5 %, що насправді може вважатися дуже хорошим рівнем поінформованості. При цьому, варіант відповіді «Так» по трьох з п`яти позицій наявний у 92,3 % випадках.

Наскільки навчальний план і сам процес навчання були перевантаженими? 61,5 % опитаних вважають, що перевантаженості не було. З тих, хто вказав на деяку перевантаженість, переважна більшість не побачили негативного впливу на власне здоров`я (втома, психологічне «вигорання», загострення хронічних хвороб тощо), хоча 15,4 % опитаних такий зв`язок виявили.

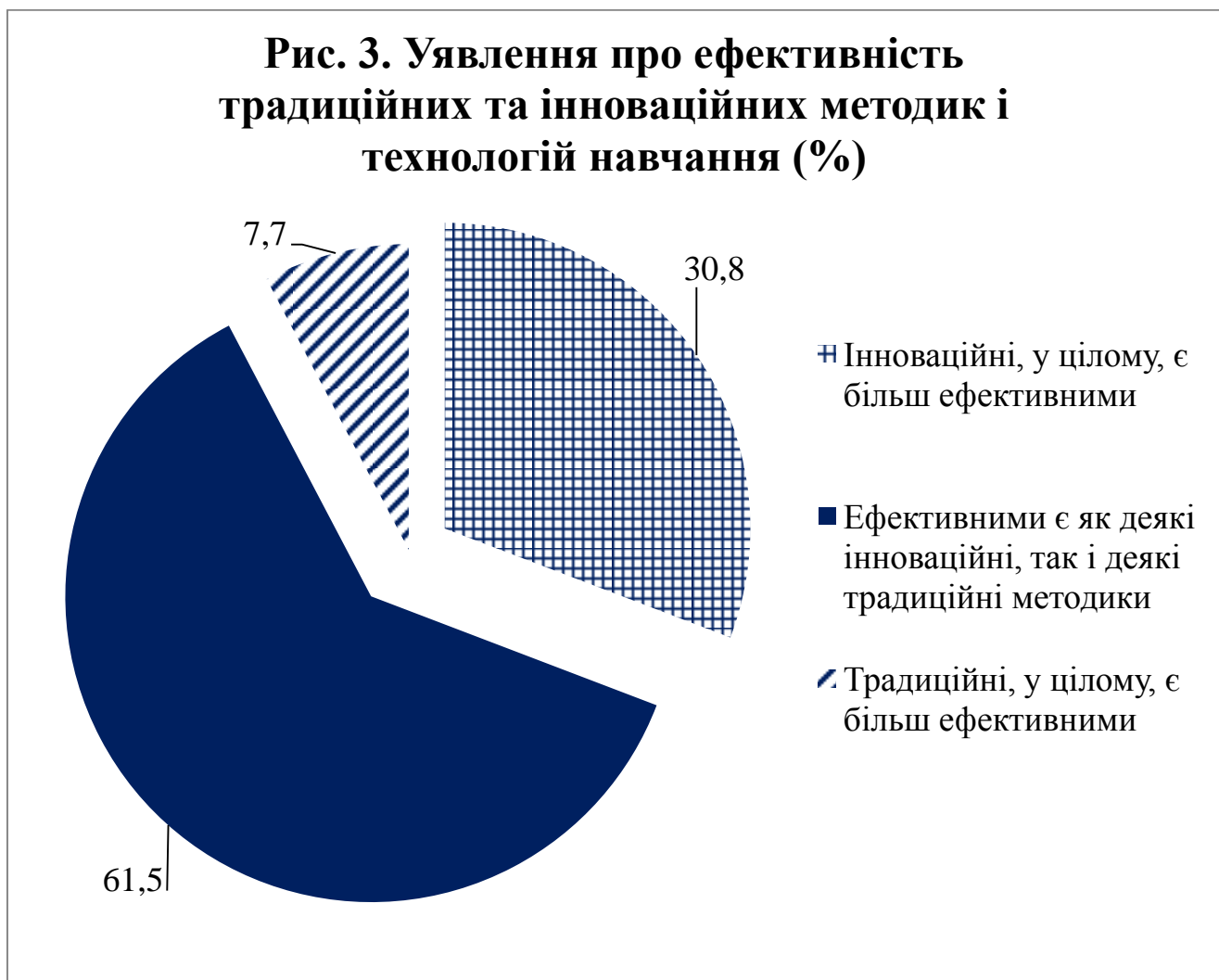
Нарешті, ще одне запитання цього блоку анкети стосувалося так званого конфлікту інтересів, що міг супроводжувати навчальний процес. Один респондент вказав, що конфлікт інтересів таки мав місце. Натомість, при аналізі уточнюючого запитання («Якщо так, то вкажіть, який саме») було виявлено, що надане уточнення жодним чином не відноситься до конфлікту інтересів (мало місце некоректне тлумачення респондентом самого запитання).

4. СПРИЙНЯТТЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АУДИТОРНОЇ І ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Даючи загальну оцінку інноваційним та більш традиційним методикам і технологіям навчання, що теоретично можуть використовуватися в освітньому процесі, випускники по-різному оцінили їхню ефективність (див. рис. 3). Сама сутність запитання полягала в тому, що інноваційні методики найкраще

відповідають сучасним викликам, а традиційні – скоріше, перевірені самим часом.

І переважна більшість респондентів (61,5 %) обрали варіант відповіді «Ефективними є як деякі інноваційні, так і деякі традиційні методики». Інші опитані особи більшу прихильність все ж виявили до традиційних методик і технологій навчання, аніж до інноваційних.

Але що з цього дійсно використовують викладачі? 46,2 % опитаних побачили приблизно паритетне використання інноваційних і традиційних методик та технологій, 30,8 % вважають, що освітній процес спирався переважно на інновації, тоді як 23,1 % – що на традиції.

У будь-якому разі, 61,5 % опитаних цілком задоволені ступенем інноваційності тих методик, що реально використовувалися викладачами в освітньому процесі.

При аналізі наступного блоку запитань вимірювався рівень згоди випускників із запропонованими твердженнями щодо деяких особливостей аудиторної і позааудиторної роботи (див. табл. 1).

Таблиця 1. ЗГОДА ІЗ ЗАПРОПОНОВАНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ ЩОДО ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ АУДИТОРНОЇ І ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ (%)

№	Твердження	Так
1	Методи та форми навчання, що використовувалися викладачами на заняттях, можна вважати ефективними	53,8
2	Частку навчального часу, що була відведена на самостійну роботу, вважаю достатньою	92,3
3	Запропоновані викладачами форми самостійної роботи можна вважати ефективними	53,8
4	Методичне забезпечення самостійної роботи було достатнім	53,8

Найбільше (92,3 %) респонденти задоволені часткою навчального часу, що була відведена на самостійну роботу. Інші запропоновані варіанти також отримали підтримку більшості опитаних осіб.

5. СПРИЙНЯТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЗДОБУТИХ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ, А ТАКОЖ ВЛАСНОЇ ПОДАЛЬШОЇ КАР'ЄРНОЇ ТРАЄКТОРІЇ

Останній блок анкети був присвячений короткому аналізу ефективності практичної підготовки, а також уявленням щодо того, наскільки пройдене навчання віді́ється на кар'єрній траєкторії випускника.

Більшість опитаних осіб (61,5 %) зазначили, що їх задовольняють компетентності, здобуті під час практичної підготовки.

Стільки ж респондентів вважають доцільним проходження практики за місцем роботи. Позиції «Абсолютно недоцільно» дотримується тільки 15,4 % опитаних випускників (інші завагалися з чіткою відповіддю).

«У якій мірі пройдене навчання за спеціальністю вплине на покращення Вашої подальшої кар'єрної траєкторії?» – розподіл відповідей на це запитання представлений на рис. 4.

30,8 % респондентів вважають, що цей вплив буде вирішальним, але така ж кількість опитаних осіб дотримуються позиції щодо «певного, але незначного» впливу. Зазначимо, що 23 % випускників, які взяли участь у

дослідженні, зазначили майже цілковиту відсутність впливу пройденого навчання на подальшу кар`єрну траєкторію.

Провідний соціолог

О.А. Марущенко